

Список літератури: 1. Адаптація промислових підприємств к научно – техніским новшествам/Под.ред.докт.экон.наук В.В.Гончарова. – Киев, Техника, 1992. – 132 с. 2.Самочкин В.В. Гибкое развитие предприятия: Анализ и планирование. – М. : Дело, 2000. – 376 с. 3. Сапожников Е.О. Інноваційні проблеми технічного переозброєння виробництва: Монографія. – Харків: ХНУ ім. Каразіна, 2005. – 260 с. 4.Мелкумов Я.С. Организация и финансирование инвестиций: Учеб.пособие. – М.ИНФРА – М, 2002. – 248 с. 5. Управління інноваційною діяльністю. Підручник, частина II/За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. – Харків:Апостроф, 2011. – 623 с. 6. Д.В.Безугла. Організаційно – економічні аспекти інноваційної діяльності підприємств Харківської області//Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Збірник наукових праць. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. - №20(993) – С.112 – 120.

Bibliography (transliterated): 1. *Adaptacija promyshlennyh predpriyatij k nauchno – tehničeskim novshestvam*/Pod.red.dokt.jekon.nauk V.V.Goncharova. – Kiev, Tehnika, 1992. – 132 s. 2.Samochkin V.V. *Gibkoe razvitie predpriyatija: Analiz i planirovanie.* – M. : Delo, 2000. – 376 s. 3. Sapozhnikov E.O. *Innovacijni problemy` texničnogo pereozbrojennya vy`robny`cztva:* Monografiya. – Xarkiv: XNU im. Karazina, 2005. – 260 s. 4.Melkumov Ya.S. *Organy`zacy`ya y` fy`nansy`rovany`e y`investy`cy`j:* Ucheb.posoby`e. – M.:Y`NFRA – M, 2002. – 248 s. 5. *Upravlinnyja innovacijnoju dijal`nistyu.* Pidručny`k, chasty`na II/За ред. prof. Perervy` P.G., prof. Pogoryelova M.I., prof. Mехovycha S.A., prof. Larky` M.I. – Xarkiv:Apostrof, 2011. – 623 s. 6. D.V.Bezugla. *Organizacijno – ekonomichni aspekty` innovacijnoyi dijal`nosti pidpry`emstv Xarkivs`koyi oblasti*//Visny`k Nacional`nogo texničnogo univerty`tetu «ХПІ». Zbirny`k naukovy`x pracz`. Seriya: Texničny`j progres i efekty`vnist` vy`robny`cztva. – Xarkiv: NTU «ХПІ». – 2013. - #20(993) – S.112 – 120.

Надійшла до редколегії 25.02.2014

УДК 658

Н.В. ПІСКУН, студентка НТУ «ХПІ»;
М.В. ЛІТВІНЕНКО, канд. техн. наук, НТУ «ХПІ»,

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Пропонується використання традиційних показників ефективності підприємства таких як рентабельність, ліквідність, платоспроможність, фінансовий стан. Визначено структуру основних виробничих фондів, яка характеризує виробничо-технічні особливості підприємства, також аналіз руху та технічного стану основних засобів, на основі згортання показників. Порівняння показників фінансової ліквідності у єдиний інтегральний показник та порівняння його із значеннями нормативного та граничного інтегральними показниками

Ключові слова: ефективність, продуктивність праці, фінансовий стан, рентабельність, ліквідність

Вступ. У сучасних економічних умовах діяльність кожного господарюючого суб'єкта є предметом уваги широкого кола учасників ринкових відносин (організацій і осіб), зацікавлених в результатах його функціонування. На підставі їм доступною

звітно-облікової інформації вказані особи прагнуть оцінити фінансовий стан підприємства. Основним інструментом для цього служить фінансовий аналіз, за

© Н.В. Піскун, М.В.Літвіненко, 2014

допомогою якого можна об'єктивно оцінити внутрішні і зовнішні відносини аналізованого об'єкту: охарактеризувати його платоспроможність, ефективність і прибутковість діяльності, перспективи розвитку, а потім по його результатам прийняти обґрунтовані рішення.

Як відомо, ефективність функціонування будь-якого підприємства залежить від його здатності приносити необхідний прибуток. Оцінити цю здатність дозволяє аналіз ефективності роботи підприємства, в ході якого слід отримати відповіді на наступні питання:

- наскільки стабільні отримані доходи;
- які форми бухгалтерських звітів можуть бути використані в аналізі ефективності роботи підприємства для прогнозування майбутніх результатів;
- якою є ефективність вкладення капіталу в дане підприємство;
- на скільки ефективно управління підприємством.

Важлива роль аналізу показників ефективності роботи організації у підготовці інформації для планування, оцінки якості та обґрунтованості планових показників, у перевірці та об'єктивної оцінки виконання планів Аналіз показників є засобом не тільки обґрунтування планів, а й контролю за їх виконанням. Планування починається і закінчується аналізом показників ефективності роботи підприємства. Аналіз показників дозволяє підвищити рівень планування, зробити його детально точним. Велика роль відводиться аналізу в справі визначення й використання резервів підвищення ефективності виробництва. Він сприяє ощадливому використанню ресурсів, впровадженню нової техніки і технології виробництва, попередженню надлишок витрат.

Аналіз основних досягнень і літератури. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам теорії, методології і практичним питанням діагностики ефективності діяльності підприємств присвятили велику кількість наукових праць закордонні і вітчизняні економісти: О.І. Амоша, Дж. Блэк, А. Браверман, С.Г. Дзюба, П.В. Журавльов, Дж.М. Іванцевич, В.М. Колпаков, А.А. Лобанов, В.Д. Пагрушев, Ф.Ю. Поклонський, М.Г. Скударь, А.А. Томпсон, С.В. Шекшня. Однак внаслідок складності й багатоаспектності цієї проблеми в сучасних умовах існують питання, які потребують більш детального та поглибленого дослідження.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження етапів процесу оцінювання ефективності діяльності підприємства, класифікація та узагальнення існуючого інструментарію діагностики ефективності діяльності підприємства, групування внутрішніх показників для системної оцінки ефективності діяльності підприємства.

Матеріали досліджень. В сучасній літературі поняття «ефективність» використовується в багатьох сферах людської діяльності. Зокрема, й в економіці, де ефективність посідає важливе місце серед актуальних проблем економічної науки і досить часто розглядається та досліджується провідними фахівцями.

З початку розвитку економічної науки проблема ефективного функціонування підприємств вийшла на перший план і залишається актуальною й сьогодні. Оцінка ефективності виробничої діяльності, управлінських рішень, витрат економічних ресурсів, а також конкретні технології та засоби забезпечення ефективного функціонування підприємств становлять особливий інтерес як для вчених, так і для економістів-практиків.

Проаналізувавши існуючі на сьогодні визначення категорії «ефективність», можна виділити два основні підходи до її визначення. Перший підхід характеризує «ефективності» в значенні результативності, тобто відповідає на питання яких результати досягнуті і за яку ціну, які і скільки ресурсів було витрачено на досягнення отриманих результатів. Другий підхід, який характеризує «ефективності» з позиції досягнення мети, він відповідає на питання чи досягли поставленої мети, наскільки ми до неї наблизились. Критеріями підходу «результат-мета».

Джерелами інформації для проведення оцінки ефективності діяльності підприємства є дані статистичної та фінансової звітності підприємства. Отримана із цих джерел інформація опрацьовується, будуються аналітичні таблиці одиничних(аналітичних)показників, на підставі яких розраховується система узагальнюючих(синтетичних) показників. Вони є базою розрахунку інтегрального показника, на підставі якого можна зробити оцінку ефективності діяльності підприємства. На цій основі визначаються кращі співвідношення розподілу капіталу підприємства, основні резерви підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції, прийнятні джерела фінансування, резерви поліпшення ефективності використання основного та оборотного капіталу, оптимізується організаційна структура. На базі дослідження всіх сторін діяльності підприємства розробляються рекомендації з удосконалення механізму організації виробництва, створення та впровадження технологій підвищення ефективності функціонування підприємства, аналізу та контролю за фінансово-економічним станом.

Аналіз загальної ефективності господарської діяльності є перевагою вищої ланки управлінських структур організації. Основні завдання аналізу ефективності виглядають наступним чином (рис.1)

Ефективність або неефективність приватних управлінських рішень, пов'язаних з визначенням ціни продукту, розміру партії закупівель чи поставок продукції, заміни обладнання або технології та інші рішення повинні пройти оцінку з точки

зору загального успіху фірми, характеру її економічного зростання і зростання загальної ефективності.

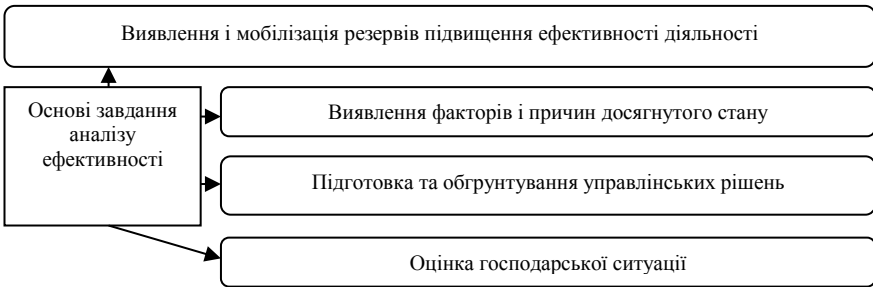

Рис. 1 - Основні завдання аналізу ефективності діяльності

Результати досліджень. Фінансовий стан залежить від результатів виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності підприємства. Тому оцінку його можна об'єктивно здійснити не через один, хай і найважливіший, показник, а тільки за допомогою системи показників, що детально й усебічно характеризують господарське становище підприємства, відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

На рисунку 2 наведено основні показники ефективності виробництва підприємства.

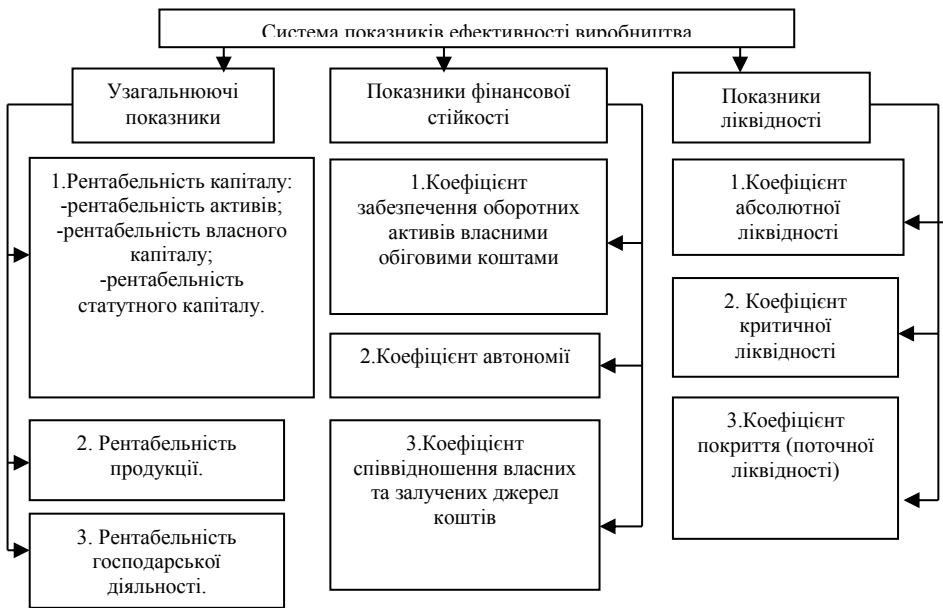

Рис. 2 - Система показників ефективності виробництва

Висновки. В процесі дослідження методичних підходів до оцінки господарської діяльності підприємства ми дійшли висновків, що будь-яку сукупність показників не можна вважати системою. У порівнянні з окремими показниками або деяким їх набором система є якісно новим утворенням і завжди більш значуще, ніж сума окремих її частин, тому що крім відомостей про частини вона несе певну інформацію про те нове, що з'являється в результаті їх взаємодії, тобто інформацію про розвиток системи в цілому.

Список літератури: 1. Ареф'єв В.О. Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування / В.О. Ареф'єв // – 2010. - № 29 2. Ганущак Т.В. Умови забезпечення фінансової безпеки підприємств / Т.В. Ганущак // Наука й економіка. – 2009. – №1(13) 3. Економічна безпека підприємств, організацій та установ. Навч. посіб. / В. Л. Ортинський, І. С. Керницький та ін. – К.: Правова єдність, 2009

Bibliography (transliterated): 1. Aref'yev V.O. *Strategiya zabezpechennya finansovoyi bezpeky` pidpry'emstva yak zaporuka jogo efektyvnogo ta stabil'nogo funkcionuvannya* / V.O. Aref'yev // – 2010. - # 29 2. Ganushhak T.V. *Umovy` zabezpechennya finansovoyi bezpeky` pidpry'emstv* / T.V. Ganushhak // Nauka j ekonomika. – 2009. – #1(13) 3. *Ekonomichna bezpeka pidpry'emstv, organizacij ta ustanov. Navch. posib.* / V. L. Orty'ns'ky'j, I. S. Kerny'cz'ky'j ta in. – K.: Pravova yednist', 2009

Надійшла до редколегії 27.02.2014